

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

EGÉSZ ÉVRE
FÉL ÉVRE16.— K
8.— K| NEGYED ÉVRE
| EGYES SZÁM4.— K
—60 K

FŐSZERKESZTŐ :

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :

BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
TELEFON 108—00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Gazdátlan bányajogositványok.

Lapunknak csaknem minden számában, a napilapok gazdasági rovataiban sűrűen olvasható, hogy ez vagy az a bányakapitányság fölszólította X külföldi tulajdonost zártkutatmányainak munkába vételére s arra, hogy a külföldi tulajdonos nevezzen meg záros határidő alatt egy, az illető bányakapitánysági kerületben lakó meghatalmazottat, mert különben a bányahatóság elvonja zártkutatmányait.

Ezek és az ehhez hasonló állapotok élesen jellemzők a mi bányászati jogbizonytalanságunkra.

Nemrégben ezen a helyen kifejtettük, hogy bányatörvényünk, illetve a nálunk érvényben lévő, elavult általános bányatörvény a bányaszabadság elvén épült föl.

Nálunk bárki szerezhet zártkutatmányt és ha művelésre való ásványt talál, minden nehézség nélkül nyerhet adományozott bányatelket is.

A bányaszabadság elvén alapuló bányatörvény célja az volt, hogy a bányaszabadsággal a bányászatot serkentse. Ez szép volt a törvénykészítő gondolatában, azonban amint a gyakorlatban látjuk, a bányászkodási szabadság törvényes biztosítása a bányászatnak nemhogy serkentésére, hanem egyenesen akadályára van.

Aki az egyes bányakapitányságok zártkutatmányi könyveibe beletekint, meglepetve látja, hogy az ország rengeteg része be van fedve évek hosszú sora óta zártkutatmányokkal, amelyekért évről-évre lefizetik a felügyeleti illetéket, de azokban a jogositvány tulajdonosa egyetlenegy kapavágást sem csinál.

Az adomány- és engedélykönyvekből arról is meggyőződhetik, hogy igen sok adományozott bányatelken komoly bányászkodás egyáltalán nem folyik, sőt bizonyos telkek tulajdonosai különböző ürügyek alatt évről-évre nyernek bányájuk szüneteltetésére hatósági engedélyt.

Nálunk már nagyon sokat beszéltek illetékesek és nem illetékesek az ugynevezett meddő hegyzárlatokról, amely abban áll, hogy a bányászkodást, szabadságon alapuló bányatörvényünk elavultságát fölhasználva, boldog-boldogtalan szerez nálunk bá-

nyászati jogositványt és zártkutatmányokat, anélkül, hogy eszeágában is volna bányászkodni.

Ha egyszer valaki egy értékebb területet zártkutatmányokkal befed, vagy éppen ha arra adományozott bányatelket fektetett, azt onnan a mai bányahatósági gyakorlat szerint ki nem lehet mozdítani egyikönnnyen. Pedig az illetőnek nem komoly célja a bányászkodás.

Az általános bányatörvény előírja, hogy a zártkutatmányokban évenként bizonyos komoly kutatási munkát kell végeznie a tulajdonosnak. A bányateleken pedig a bányászkodásnak csak hatósági engedéllyel szabad szünetelnie. Mégis azt látjuk, hogy számtalan zártkutatmány áll fenn, amelyben kutatási munkát egyáltalán nem végeznek és hogy a szünetelési engedély megadása évről-évre tart, anélkül, hogy a bányatelek tulajdonosa csak egy lépést is tett volna a bányászkodást gátló akadály megszüntetésére.

Igy áll aztán az elő, hogy az országnak a bányászat szempontjából értékes területei olyan egyének kezében vannak, akik vagy nem akarnak bányászni, hanem csak spekulációért tartják lefoglalva az ásványos előjöveteleket, vagy pedig tőkeszegénységük miatt komoly bányászkodásra egyáltalán nem is képesek.

A gyakorlatban az volt az elv eddig, ne bántsuk azokat a szegény zártkutatmány és bányatelek tulajdonosokat, hiszen az illető területek iránt senki sem érdeklődik, hátha mégis csak nekifognak a végén a komoly bányászkodásnak. Azután azt is felhozták az ilyen nem komoly tulajdonos mellett, hogy az a terület szegény ásványos előfordulása miatt gazdaságos bányaművelésre egyáltalán nem is alkalmas.

Az utóbbi évről vonatkozólag meg kell jegyeznünk, hogy a bányatörvény szerint *csakis művelésre alkalmas ásványos előfordulás*, illetve eredményes föltárás alapján lehet adományozni. Ha *művelésre alkalmas* ásvány nincsen az illető területen, hogyan lehetett arra bányatelket adományozni?

Hiszzen ez nem egyéb, mint a bányaszédelgés hivatalos előmozdítása!

A természet hazánkat rengeteg kincssel áldotta meg.

Ezek a kincsek kiaknázatlanul hevernek a föld mélyében.

Ennek egyik oka főkészegénységünk, a másik oka pedig az, hogy az elavult bányatörvény és tul liberális hatósági gyakorlat szerint pityipalkó is szerzhet és a komoly bányászok legkisebb jele nélkül birtokában tarthat olyan bányászati jogosítványokat, amelyekben művelésre méltó ásványok fordulnak elő.

Az ilyen jogosítványoknak nincsen gazdájuk, amikor a hatóság ellenük el akar járni. Még soknak közülük külföldi tulajdonosa belföldi meghatalmazottat sem nevez meg.

Ez az ugynevezett gazdátlan bányajogosítvány egyik betegsége a mi bányászatunknak.

És ezektől csak úgy lehet megszabadítani és az egészséges vállalkozásnak visszaadni az ország értékes területeit, ha a bányahatóságok a *kezükhöz veszik a seprűt* és a legkiméletlenebbül járnak el mindenütt, ahol a szédelgő bányaspekuláció jelei mutatkoznak.

Igy aztán hamarosan megszűnnek a gazdátlan bányajogosítványok s tér nyílik majd a komoly, gyümölcsöző bányavállalkozásnak.

A Balkán ércgazdagsága.

Teljes joggal történik utalás éppen most, midőn a balkáni állapotok még mindig nincsenek rendezve, a Balkán nagy ércgazdagságára és a földnek nagy kiterjedésű, de eddig fel nem tárt kincseire, melyeknek feltárása és kihasználása a nagytőkére nézve hálás feladatot képezne. Általános érdeklődésre számíthat ennél fogva a balkáni államok érc tartalmának közelmúltbeli ismertetése.

Bulgária hathatósan törekszik arra, hogy bányáiparát fejlessze, habár földjének kincsei még nincsenek eléggé megvizsgálva. A bulgáriai bányászat történelme a régi rómaiak idejére nyúlik vissza, midőn Alsó-Moesia tartománya, a mai Bulgária, érc tartalma miatt nagy hírnévre örvendett. A középkorban a bányászat, hosszas pihenés után, száz bányászok bevándorlása folytán ismét erős fejlődésnek indult, mely után azonban hosszantartó visszaesés következett. A középkori telepek közül néhány még a múlt század közepéig tudta magát fentartani, ilyen volt például az Isker felső részénél levő aranyosótelep. Ezen aranytelepeken kívül, melyekből különben a Rhodopehegységben állítólag több is van, számos helyen ezüst tartalmú ólomérc is található, melyet már a rómaiak is bányásztak. Ilyen volna Küsztevidéke, az Ogosorhegységben, a Bistrica forrásának vidéke és a

Rhodopehegység. Vasbánya volt üzemben egészen a múlt század közepéig Samakovnál az Isker mellett. A régebbi török időben itt körülbelül száz olvasztókemence állott, melyeknek száma azonban az idők folyamán az orosz-török háborúig körülbelül a felére lecsökkent. A Rhilohegység, melynek lábánál fekszik Samakov, épügy, mint a fentemlített Isker forrásának vidéke, hír szerint szintén érc tartalmú, hasonlóképpen az Inepoljehogy Szófiától nyugatra. Több szakértői vélemény megegyezik abban, hogy Bulgária kétségkívül gazdag érc kincsek felett rendelkezik. Dacára annak, hogy csak igen kevéssé ismerik azokat, mégis valószínűnek látszik, hogy inkább nagy változatosságuk, mint nagy kiterjedésük által tűnnek ki.

Az utolsó évtizedek alatt Görögország is oda törekedett, hogy érc gazdagságát kellőképpen kihasználja. A termelés a következő volt: vasérc 1900-ban 279.880 tonna (értéke 2.406.907 frank), 1905-ben 555.309 tonna (4.570.119 frank értékben), 1910-ben 608.340 tonna (3.110.132 frank értékben), mangántartalma vasérc 243.920 tonna (3.914.700 frank értékben), illetve 35.594 tonna (579.902 frank értékben), mangánérc 8.050 tonna (225.850 frank értékben), 8.174 tonna 122.565 frank értékben). Ezüst tartalmú ólomércből termeltetett 16.150 tonna (8.382.550 frank) és 1905-ben 13.729 tonna (6.811.792 frank), 1910-ben 185.207 tonna 2.805.146 frank értékben.

Görögországban az arany, ezüst és egyéb érc a kormány tulajdonát képezi. Kőolaj, valamint ásványvíz szabad. A Chromécek bányászatát a képviselőház engedélyezi.

Az érc kincseket Görögországban valamivel jobban ismerik, mint a tulajdonképpeni Balkánállamokban, aminthogy az ország geológiai természetét is német tudósok közreműködésé folytán, aránylag jól ismerik. Általánosan ismertek a Burion i ólom-, cink- és ezüsttelepek, melyeknek feltárása a klasszikus ókor után csak a 19. században vette újra kezdetét. A görög szigetesort néhány szigeten is bányásznak ezüstöt, például Minos szigeten, ahol a görög kormány gazdag telepeket igyekszik feltárni. Említésre méltó körülmény, hogy a múlt század végén Egasteriából, Athénhez közel, több mint 3000 tonna oly mangánércet lehetett elszállítani, mely a középkorban lett kibányászva. Chromérc is sűrűn található. Azonban számos chromabányászati engedély nem volt eredményesen kiaknázható a kevéssé gazdaságos üzem folytán. Vasérc is található Görögországban és mangántartalma néha igen nagy. Serifosban egy francia és egy görög társaság működik. Zeából vasércet szállítanak Angliába, hasonlóképpen Phermiából is.

Szerbia néhány bányakerületében már az ókorban is üztek bányászatot és különösen élénk üzem volt

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47

— Alapított 1791. —

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TARSA Budapest,
VI. kerület, Teréz-körút 15. szám.

sok helyen a középkorban. Főképpen Magyarországból bevándorolt szász bányászok voltak azok, akik, úgy mint Bulgáriában, a fejlődés magas fokára emelték a bányászatot. A török uralom alatt a hircs arany-, ezüst-, vörösréz- és ólom-bányászat visszahanyatlott és csak a múlt században éledt fel újra. A szerb kormány korán felismerte annak a fontosságát, hogy az ország érc-tartalmát pontosan ismerje és e célból több ízben vette igénybe külföldi szakértők közreműködését, akik, többnyire német bányászok, kedvező véleményt adtak. A német befolyás különben is oléggé nyilvánul a szerbiai bányászatban, nem annyira a német tőke befektetése útján mint azáltal, hogy az ott működő szakemberok német kiképzésben részesültek; a szerb bányajog külföldi vállalkozók elé nem gördit nehézségeket. A bányatermelés eredményét az alábbi adatok mutatják: 1910-ben 1032 tonna ólomérc termeltetett 143.249 frank értékben; vörösrézből termeltetett 1900-ban 250 tonna 475.000 frank értékben; 1905-ben 35 tonna 74.100 frank értékben és 1910-ben 5335 tonna 7.132.980 frank értékben; antimon 119 tonna 164.339 frank értékben, illetve 81 tonna 79.325 frank és 326 tonna 187.753 frank értékben; ólom termeltetett 1905-ben 42 tonna 16.400 frank és 1910-ben 56 tonna 22.773 frank értékben; arany termeltetett 1905-ben 87 tonna 251.500 frank értékben és 1910-ben 147 tonna 509.689 frank értékben. Szerbia geológiai térképe igen változatos; újabb időben arany és pedig alluvialarany termeltetik a Pek-folyó vidékén kotróüzemben; primár-aranytelepek is vannak számos helyen. Higany található, bár néha kedvezőtlen körülmények között az Avala-hegynél, antimon Kostainik mellett, hol egy francia bányatársaság működik. Ólomérc bőven fordul elő, gyakran gazdag ezüsttartalommal. Híres e tekintetben a Rudnik Bolgrádtól délre, az ércelepekben gazdag, de még kevésbé feltárt Kopanik, valamint Golubac, ahol jelenleg már van bányauzem. Itt az ezüst- és aranytartalmu (100 g-ig) ércekben cink is található; gyakori a vas, valamint pyrite, chromérc is sok helyen fordul elő, de valószínűleg csekélyebb kiterjedésben.

Egyáltalában ismeretlen az európai bányáipar előtt európai Törökország ércgazdagsága, minek oka nem annyira abban keresendő, hogy ilyen ércelepek nincsenek, mint abban, hogy azokat nem ismerik. Ezenkívül nem lehet figyelmen kívül hagyni a szállítási nehézségeket, a jogvédelem hiányos voltát stb. Senki sem állíthatná, hogy a Rhodope- és Ogosorhegység ércelepei a török határon túl nem terjednek és tény az, hogy a török Rhodopeben, mely igen gazdag tartalmúnak látszik, vörösréz, Jardimli mellett is találni vörösrözet, mely bányászat tárgyát is képezi. Majdnem mindenféle ásvány található a török Balkánon; előfordul arany- és ólomérc gazdag ezüsttartalommal; chromérc is bőven van képviselve, különösen a Monastir-Szaloniki vasuti vonal mentén s úgy látszik, hogy az eddigelé kevésbé ismert délmacedoniai hegységek is sok chromércet tartalmaznak. Emellett vas-, antimon és ólomérc is található. Nagyon kedvezőtlen az a körülmény, hogy a kőszén hiányzik. Szalonikitól északnyugatra hosszabb idő óta van antimonbánya, Thasosban pedig ólomcinktelepek vannak német üzemben.

Mindenestre tény, hogy az európai tőke a Balkánon nagy és hálás tevékenységet fejthetne ki, és nem szabad elfelejteni, hogy a pénzügyi téren kifejett tevékenység gazdasági, valamint politikai szempontokból és egyébként is mily nagy fontossággal bír.

Uj kemencefej Martin-kemencékhez.

A regeneratív- és rekooperatív-rendszer szerint épült pl. acél, üveg és egyéb anyag olvasztására szolgáló Siemens-Martin-kemencéknél a kemencefejek olyan építési módja van jelenleg szokásban, hogy a légbevezető nyílásoknak a gázhuzamosatornák fölött elrendezett léghuzamosatornái a kemencefejeknél a középső, vagy főboltozattal összefüggően boltoztatnak be.

Éppugy a gáz és a levegő bevezetésére egy elő-építmény is van a kemencetűzhely boltozatához csatlakozóan elrendezve. A kemencetűzhely boltozatának a kemencefej boltozatához való csatlakozása helyén, az ismert szerkezetnél, a jobb elégetés és lángvezetés elérésére célszerűen meredeken lefelé vezetett kemencefejboltozat következtében óles behorpadás képződik.

Az ilyen behorpadás már most a kemence üzemeire való tekintettel mindaddig nem okoz ugyan nehézségeket, amíg a kemencefejek a megfelelő hosszúsággal bírnak és amíg a gáz és a levegő egyesülése magában a tűzhelytérben úgy megy végbe, hogy a láng nem ütközhetik a boltozathoz. Minthogy azonban a kemencefejek idővel „visszaégnék”, azaz rövidebbek lesznek, ezért a lángvezetés is nehezebb lesz és így a láng a boltozat említett behorpadásába ütközik, miáltal ez lassan keresztül ég, esetleg beroskad és a kemence időelőtti szétesését idézi elő.

E hátrány akkor is változatlanul fennáll, ha a ferdén lefelé irányított léghuzamosatornát külön, a tűzhelytérből a c-atornához lefelé vezetett tűzhelyboltozat vége alatt boltozzuk is be. A láng ez esetben is már a kemencefejkezdődő visszaégésekor a tűzhelyboltozat végebe, illetőleg a behorpadásba ütközik, mely utóbbi a tűzhelyboltozat domboru boltozatának a ferdén lefelé irányított léghuzamosatornaboltozattal való összetalálkozási helyén keletkezik. Ennek folytán a tűzhelyboltozat e helyen igen gyorsan keresztül fog égni, esetleg be is roskadni és a kemence időelőtti szétesik.

De nem szüntetheti meg e hátrányt a vízszintes tűzhelyboltozatnak ugyanilyen, ferdén lefelé irányított léghuzamosatornával bíró léghuzamosatornaboltozat fölött való elrendezése sem. Ez esetben, midőn tehát a kemenceboltozat nem a legelőnyösebb módon domborúan van a léghuzamosatornához lefelé vezetve és ennek megfelelően kedvezőtlen holt szögletek keletkeznek a léghuzamosatorna torkolata mögött, a földél és a léghuzamosatorna közt lévő kiugró csúcs különösen gyorsan fog visszaégni, úgy hogy az ennek következtében fölfelé tölcserőszerűen bővülő léghuzamosatorna torkolatánál a lángot egyenesen a tűzhelyboltozat vízszintes fedőlapjára fogja vezetni és ezáltal ennek keresztülgését gyorsítani fogja.

KRAYER FÉLE
ROZSDAVÉDŐ
HIDFESTÉK.

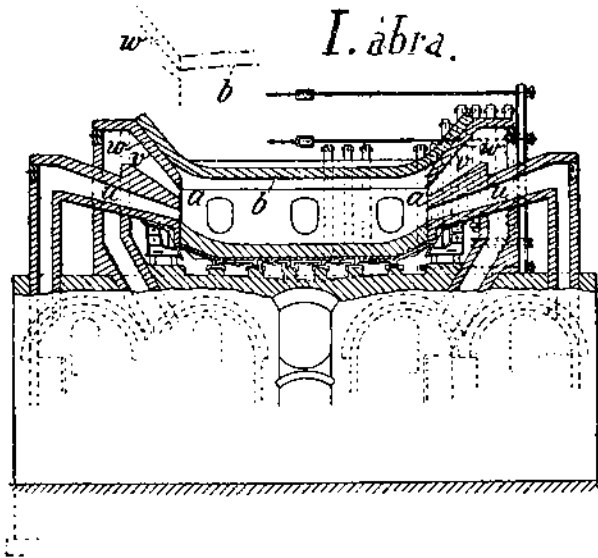
PATIN

KRAYER E. ÉS TÁRSÁ
CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK
FESTÉK-KEMENCE-LAKK-GYÁR
BUDAPEST (KRAYER FÉLÉ UDVAR)
VI. Váci-ut 31.

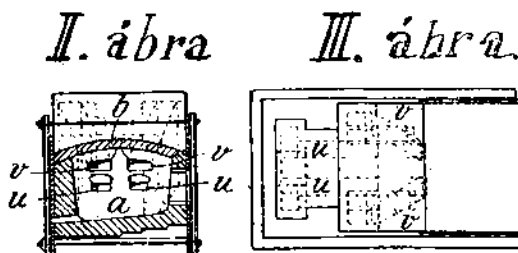
Ezzel szemben az új, főleg Martin-kemencékhez való kemencefejnél, a külön beboltozott, meredeken felfelé irányított léghuzamsatorna és ehhez a tüzhelytér felől vezetett tüzhelyboltozat előnyének változatlan megtartásával, az említett kiviteli alakok valamennyi-nél főnforogó hátrányt, nevezetesen: a tüzhelyboltozat időelőtti keresztülégését teljesen elkerüljük, amennyiben a léghuzamsatornaboltozat elkerülhetetlen lassu visszaégésekor a tüzhelyboltozat sértetlenül maradásának időtartamát tetemesen meghosszabbítjuk azáltal, hogy a tüzhelyboltozatot a léghuzamsatornaboltozat homlokfelületén túl, ez utóbbi hosszában annyira vezetjük felfelé tovább, hogy az domboru homoru alakot nyer, melynek homoru része már a tüzhelytér fölött, a léghuzamsatornaboltozat homloklapja előtt kezdődik.

Ennélfogva a láng még visszaégett léghuzamsatornaboltozatnál sem ütközhet azt károsítón a tüzhelyboltozatba és a tüzhelyboltozat rendkívül hosszú élettartama és ennek megfelelően az előállítási költségek jelentékeny mértékű csökkenése biztosítva van.

A mellékelt rajzon az új kemencefejekkel ellátott Martin-kemence egy példaképpen választott kiviteli alakja van bemutatva és pedig: az

1. ábrán hosszmetzetben (az Ia. melléklábrán, pontozott konturvonallakkal, a rajz kiegészítéséül, a kemencefej eddigi építési módja, illetőleg csatlakozási helyének kiképzési módja van föltüntetve), míg a

2. ábra annak keresztmetzete a kemencefej irányában nézve, végül a

3. ábra fölülnézete.

A szokott elrendezésben kétszeresen alkalmazott gázhuzamsatornák (u) val vannak jelölve és a kemencefej homlokfelületén az (a) kemencetér egy alsó szintjébe torkolnak, míg fölöttük a (v) léghuzamsatornák vannak elrendezve. E (v) csatornák már most a kemencefej felső részéből meredek ferde lejtéssel vezetnek lefelé torkolatukhoz, míg a tüzhelyboltozat a léghuzamsatornák boltozata fölé van tovavezetve úgy, hogy a tüzhelyboltozatnak az 1. ábrán látható domboru-homoru alakja keletkezik és a (w) léghuzamsatornaboltozatok, önálló fejkatrészek módjára szabadon végződve, a (b) főboltozat alá nyulnak, mimellett

utóbbi a (w) boltozatfalak mentén fölfelé van vezetve, ahol is keresztirányban az oldalfalakra támaszkodik.

Ezáltal a kemencefej szokásos beépítésének főntebb említett ama hátrányát, hogy a kemencefejek visszaégése folytán a kemenceboltozat tartóssága kérdésessé válik, elkerüljük.

HAZAI HIREK.

Határozás. Roth Pál gépészmérnök, a magyar kir. államasutak gépgyárának főnöke folyó évi július hó 20-án meghalt.

Sztrájk Pécsbányatelepen. A D. G. O. pécsvidéki bányáiban dolgozó munkások bérmozgalmat indítottak s memorandumban fordultak a pécsi bányagazgatósághoz, amelyben béremelést, valamint több szén- és fafűtőanyagot kértek. Még a válaszra kitűzött határidő előtt a pécsbányatelepi Schroll- és András-aknák munkásai sztrájkba léptek. Az igazgatóság a legmesszebbmenő jóindulattal kezelte a munkásság kérését és megtett mindent, amit a termelés eredményének kockáztatása nélkül megtehetett. A munkások tudomásul vették az igazgatóság válaszáat és hétfőn felvették a munkát.

Cégjegyzési hir. A Kachelmann-féle zsitvavölgyi köszénbánya betéti társaság 1913. évi június hó 25-én vette kezdetét. Főtelepe Fenyőkosztolány. A társaság beltagjai: Kachelmann Károly, Kachelmann Oszkár gépgyárosok és Baumerth Dániel bányamérnök vihnyepeszerényi lakosok, kiknek mindegyike a társaság cégjegyzésére önállóan jogosult s a cégjegyzést akként teljesítik, hogy a bélyegzővel előnyomott, vagy előirt cégszöveg alá bármely beltag önállóan, bejegyzett névaláírását írja.

Szerencsétlenségek. Aachen lapjelentések szerint a geilenkircheneri Nagy Károly-bányában kedden délután a földbeomlás eltenetett tizenöt bányamunkást. A mentési munkálatok rögtön megindultak.

A recklinghauseni „König Ludwig“-bányában lehulló kősziklák két bányászt megölttek. A „Sieben Planeten“-bányában ugyancsak lezuhanat szikla zuzott halálra egy bányászt.

A bakui petrolcumtelepeken borzalmas szerencsétlenség történt. Új petrolcumtelepet furtak meg, az olaj hatalmas sugárban tört elő s mikor a furólyukat el akarták zárni, iszonyu robbanás történt. A furótorony közelében tartózkodó 30 munkás szénró égett. A hatalmas tűzszlop 50 kilométernyi távolságban is látható volt.

Aachen közelében levő Übach község mellett súlyos bányászserencsétlenség történt. A „Carolus Magnus“ nevű bányában nemrég új tárnát nyitottak, amely valószínűleg a mult napok erős esőzésci folytán beomlott és tizenhat bányászt temetett maga alá. Nyomban hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz, de minthogy igen nagy földtömegek omlottak be, kevés romány van arra, hogy a bányászokat még ölve megtalálják.

Sepulchre Ferenc gyáros lőgöi lakos, mint a 43168. számú és

„Eljárás és berendezés nagyolvasztók és hasonló kemencék torokgázainak tisztítására“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres. Hajlandó a szabadalmat teljesen eladni, esetleg arra gyártási engedélyeket adni. Bővebb felvilágosítás nyerhető: **Dr. Wirkmann József és Bérczi Róbert** hitos szabadalmi ügyvivők irodájában Budapest, VII. Erzsébet-körút 28.

Stobrawa Károly mérnök Gleiwitzben 57152. számú és

„Eljárás és berendezés folytvasnak és folytacélnak tüzhelypestben való salakmentesítésére“

című magyar szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összekötötést keres. Szabadalmát eladja, esetleg gyártási engedélyeket ad. — Bővebb felvilágosítást nyújt: **Dr. Halász és Rostás mérnöki irodája** Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 26. szám.

Az állami bányászat egy negyedéve. A pénzügy-miniszter most tette közzé kimutatásait az állami bányászatoknál az 1913. évi január hó 1-től március hó

végéig előfordult bruttó bevételekről, összehasonlítva azokat az 1912. évi eredményekkel:

BEVÉTELEK	Tényleges eredmény				Az 1912. évi eredmény az 1911. évi eredménnyel szemben			
	1912.		1911.		kedvezőbb		kedvezőtlenebb	
	I. évnegyedben							
	K	f	K	f	K	f	K	f
Sójövedék ...	6,956.556	33	7,353.710	83	—	—	397.154	50
Bányaigazgatóságok ...	22.575	79	56.244	60	—	—	33.668	81
Fém- és opálbányászat	1,427.043	25	1,424.892	31	2.150	94	—	—
Fémkohászat ...	1,975.412	76	1,858.163	31	117.249	45	—	—
Pénzverés és fémbeváltás	3,140.358	78	4,325.940	68	—	—	1,185.581	90
M. kir. állami vasgyárak	27,629.445	78	26,505.132	63	1,124.313	15	—	—
Köszénbányászat	802.330	36	752.662	54	49.667	82	—	—
Sótermelés ...	971.733	49	952.831	65	18.901	84	—	—
Bányailletékek	115.985	02	137.477	32	—	—	21.492	30
KIADÁSOK								
Sójövedék ...	2,284.024	60	2,341.936	85	57.912	25	—	—
Bányaigazgatóságok ...	273.776	40	458.401	30	184.624	90	—	—
Földgáz-, petroleum- és káliumsókutatás	755.357	56	200.751	04	—	—	554.606	52
Fém- és opálbányászat	2,335.069	65	2,454.860	23	119.790	58	—	—
Fémkohászat ...	2,049.240	26	2,266.012	82	216.772	56	—	—
Pénzverés és fémbeváltás	4,410.656	20	3,267.166	63	—	—	1,143.489	57
M. kir. állami vasgyárak	25,338.075	07	23,795.876	60	—	—	1,542.198	47
Köszénbányászat	933.117	94	1,170.462	45	237.344	51	—	—
Sótermelés ...	977.904	42	927.772	97	—	—	50.131	45
Bányászati kegyuri terhek	59.801	92	62.745	95	2.944	03	—	—

A lényegesebb bevételi visszavadások é azoknak okai a következők

A sójövedéknél 397.154 korona 50 fillérel volt kevesebb a bevétel, aminek az az oka, hogy ebben a negyedben a vásárlásoknál a hitelezés nagyobb mérvben vétetett igénybe, mint az 1912. év hasonló negyedében.

A pénzverés és fémbeváltásnál az 1,185.581 korona 90 fillérel kedvezőtlenebb eredmény abban leli magyarázatát, hogy ebben az évnegyedben ugy a beváltás, mint az aranypénztés kisebb mérvű volt, mint az előző év megfelelő időszakában.

554.606 korona 52 fillérel több a kiadás a földgáz, petroleum és káliumsó kutatásnál, amit a fokozottabb mérvű feltárási munkálatoknak, valamint házi kezelési és a vállalati furóüzemek számának szaporítása okozott.

A pénzverés és fémbeváltásnál 1,143.489 korona 57 fillér a kiadási többlet, amit az idegen államok által megrendelt pénznemek verdeanyagának beszerzési költsége idézett elő.

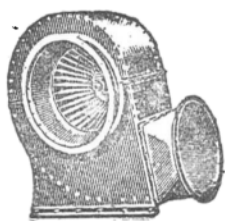
Az állami vasgyáraknál 1,542.198 korona 47 fillér kiadási többlet mutatkozik azért, mert az 1912. év első

negyedéről szóló kimutatásban — minthogy akkor a végleges eredmények még rendelkezésre nem állottak — a vasgyárak kiadási eredményei ideiglenesen és pedig a beruházásokra fordított (s csak a végleges eredményekben szereplő) kiadások nélkül lettek feltüntetve. Az 1912. év I. negyedének tényleges kiadási eredményei a beruházási kiadásokkal — 26,132.007 korona 18 fillért tettek ki s így ezzel a tényleges eredménnyel szemben az 1913. évi első negyedi 25,338.075 korona 07 fillért kitevő tényleges kiadási eredmény nem emelkedést, hanem 793.932 korona 11 fillér csökkenést mutat, ami a gyárak kevesebbedő foglalkoztatásában találja magyarázatát.

Bosznia múlt évi bányászata. A tuzlai sófőzőtelepen eszközölt 518 méter mélységig terjedő furás megállapította, hogy az ismert fősótelep alatt további só található 460 méter mélységben. A furási nyílás szivattyuüzemre rendeztetett be.

A krekai köszénbányánál egy hivatalnoki lakóház épült és három munkásház két-két család számára. A hozzátartozó villamos mű részére egy új 1000 HP gőzturbina dynamo szereltetett be.

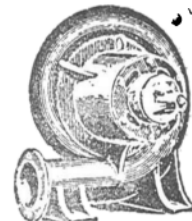
A zencai köszénbányánál még egy ventilátor

Blackman Szellőző

ventilátorok,
exhaustorok,
fúvók minden célra

szárító, szivó
berendezések

Magyar Szellőző Művek

Budapest, VII., Aréna-ut 80.

(3793/a 863/35)

Telefon: József 26—56.

(Capell-rendszerű) állítottatott föl, porconként 1200 köbméter teljesítménnyel.

A kakanji kőszénbányában amerikai elektro-pneumatikus résológépek és süritett levegővel mozgatott furógépek alkalmaztattak a legjobb eredménnyel és felállítottatott még egy ventilátor és egy keretes fűrés. Két munkásház épült hat-hat család részére.

A brezai kőszénbányában felállítottatott egy nagyobb ventilátor villamos hajtóerőre és egy kisebb hordozható ventilátor benzinnemotor-hajtóerőre. Építettett két munkásház négy-négy család részére és egy vendéglő.

A varesi vasminél megkezdődött egy tisztítótelep és egy új erőmű építése, mely utóbbi egy 1000 HP turbo dynamóból és két gázfűtésre való vizesűves kazánból áll; épült egy munkáslakóház és egy iskola.

A zenicai vaslinomítónál felállítottatott három magasnyomású generátor (Kerpely rendszerű), megkezdődött egy új linomító építése villamos erőre és felépítettett egy hivatalnoki és felügyelői lakóház.

Kutatások eszközöltettek a bosznia-hercegovinai országos kinestár részéről szén után Svodna és Ahmetovci községekben, Bosnisch-Nowi területben, Potoci és Mukoshan mellett a mostari területben és Slivovica mellett a foci területben.

A „Bosnia“-társaság folytatta a srobrenicai tárnát az ólom- és cinkércetolepek feltárása céljából.

A „Tellur“-bányatársaság kutatásokat eszközölt vasércetek iránt a Klek-hegyen a prozori területben, ólom- és cinkércetek iránt Osjecaniban, Stanjeben és Hoticinában, vörösrézércetek iránt Jabukában és barnaszén iránt Ciflukban, a mostari területben.

Az országnak 1 200.000 mértékű geológiai térképéből eddig a sarajevói és tuzlai lapok jelentek meg nyomtatásban, míg a banjaluka—bihaci lap számára a felvételek annyira előrehaladtak, hogy ezen térkép-lap kiadása legközelebb megtörténhetik. Néhány fontosabb kerületről 1 75.000 mértékű geológiai alakulat-térképek is nyomattak.

Az állami üzemben levő bányavállalatok gazdasági eredményei a következők voltak Tuzlai sóbánya: az 1,823.048 hektoliternyi termékből 737.060 hl. a Salinának és 1,085.871 hl. a lukavaci ammoniakszódagyárnak adatott át. A Salinának átadott mennyiségből 139.581 métermázsa finom só, 77.725 métermázsa durva só és 1775 métermázsa brikett, összesen 219.081 métermázsa ételsó, 10.333 métermázsa állati só és 1830 métermázsa melléksó állítottatott elő.

Az átlagos munkateljesítmény volt munkaszakonként és munkásonként 3.45 (−0.49) métermázsa, az

átlagos kereset munkaszakonként 2 korona 80 fillér (−0.04 fillér).

Krekai kőszénbánya: ez a bánya 641 munkással 3,183.874 (+9167) mm. kőszén termelt. Az átlagos munkateljesítmény fejenként és munkaszakonként kitett 18.2 (+3.81) métermázsa, egy bányász átlagos keresete volt munkaszakonként 5 korona 15 fillér (+0.54 fillér), általában pedig egy munkás átlagos keresete 3 korona 71 fillér (+0.43 fillér).

Zenicai kőszénbánya: 619 munkással 2,067.900 (+263.200) métermázsa kőszén termeltetett. Az átlagos munkateljesítmény volt fejenként és munkaszakonként 14.27 (+0.72) métermázsa, egy bányász átlagos keresete 4 korona 22 fillér (+0.34 fillér), általában pedig egy munkás átlagos keresete 2 korona 91 fillér (+0.13 fillér) munkaszakonként.

Kakanji kőszénbánya: itt 600 munkással 1,691.179 (+237.047) métermázsa kőszén termeltetett. Az átlagos munkateljesítmény volt fejenként és munkaszakonként 10.20 (+1.31) métermázsa, a bányász átlagos keresete 4 korona 34 fillér (+0.80 fillér), általában egy munkás átlagos keresete 2 korona 75 fillér (+0.37 fillér) munkaszakonként.

Brezai kőszénbánya: 410 munkással 1,058.540 (+148.037) métermázsa kőszén termelt. Az átlagos munkateljesítmény volt fejenként és munkaszakonként 10.65 (+0.11) métermázsa, egy bányász átlagos keresete 4 korona 52 fillér (+0.08 fillér), általában egy munkásé 2 korona 76 fillér (+0.12 fillér) munkaszakonként.

Banjalukai kőszénbánya 74 munkással 138 474 (+9096) métermázsa kőszén termelt. Az átlagos munkateljesítmény fejenként és munkaszakonként volt 8.04 (+0.17) métermázsa, egy bányász átlagos keresete 3 korona 48 fillér (−0.08 fillér), általában egy munkásé 2 korona 87 fillér (+0.00 fillér) munkaszakonként.

Varesi vasmű: a bánya termelt 1,582.661 (+184.931) métermázsa vasércet. Saját kemencéibe szállított 1,048.844 métermázsa, 600.700 métermázsa elszállítottatott via Bród és Metkovic. A bányászok száma volt 372, ezeknek átlagos keresete munkaszakonként 3 korona 45 fillér (+0.26 fillér). A két kemence termelt 532 047 (+79.837) métermázsa nyersvasat, ebből volt 351.524 métermázsa finomított vas és 180.523 métermázsa öntött- és Bessemer-vas. Az öntődében előállítottatott 67.010 (+8700) métermázsa öntöttáru. Összesen 925 munkást foglalkoztat a vasmű. Az átlagos kereset fejenként és munkaszakonként volt 3 korona 39 fillér (+0.25 fillér).

BRUNNER I. L. ÉS TÁRSA

∴ ∴ gép, szerszám, műszaki és elektrotechnikai nagykereskedés ∴ ∴

Széghelyeim:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

(900/35)

Egyike a legrégebb, legnagyobb és legpontosabb cégeknek. Évtizedek óta szállítója a kinestári bányáknak és vasműveknek, a cs. és kir. közös hadseregnek és haditengerészetnek, a m. kir. államvasutaknak, a m. ki. posta- és távírdának, valamint számos magánüzemnek. — 1913—14. évi nagy árjegyz. kintet komoly bevédőnek szívesen küldjük.

Széghelyeim:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 19. SZÁM.

Uj készülék a szénporrobbanások megakadályozására. Dr. Walter egyetemi tanár, a német természetbarátok társulatában érdekes előadást tartott a bányaszerencsétlenségekről és robbanásokról. Az előadás keretében egy új készüléket is ismertetett, amelynek feladata a szénporrobbanások megakadályozása.

A készülék egy Clark nevű amerikai bányász-mérnöknek a találmánya; lényege abban áll, hogy a bányák mélyében meglehetősen sűrű mesterséges ködöt, párázatot fejleszt, ami azután a tárnákban lebegő és nagymennyiségben összegyülemelő szénport ellepi és csapadék alakjában gyorsan a padlózatra veri le. A készüléket egy kis elektromotor tengelyéhez csatolják és ez hozza működésbe; a gép maga két részből áll és pedig egy vízvezető csőből, mely számtalan igen finom tűszerű hegyben végződik, ez szolgáltatja a vizet, amit azután egy hozzászerelt erős fuvókészülék elporlaszt, úgy hogy a vizsugár nyomban apró párahólyagocskára, permetre oszlik el, vagyis szétporlad. A gép pedig az eddigi kísérletek tanúsága szerint oly tökélyvel működik, hogy egyetlen vízsepp sem esik le a csőből a földre, hanem finom köd alakjában a levegőben lebeg. A készülék funkciójáról fogalmat nyújthat az a kísérletek során megállapított tény, hogy egy perc alatt 5—6 liter vizet változtat át sűrű, páradus, mesterséges köddé. A gép kipróbálása folyamatban van ugyan most is, de már az eddigi sikerek is olyanok, hogy az amerikai főbányahivatal tervbe vette, hogy törvényileg rendelteti el az összes bányákba való bevezetését és használatát.

A Délmagyarországi Köszénbánya Részvénytársaságot a fől számoló Budapesti Bankkegyesület alapította; a vállalat 4.000.000 korona alaptőkéje jórészt elveszett, az idén 1.167.986 korona veszteséget mutat ki. A társaság Váralján levő bányája nincs üzemben.

Földgáz az árvíz nyomán. A vizár pusztításai következtében Marosvásárhelyen földgázforrások fakadtak elő. A Maros mellett levő barompia egy részét is elborította a víz, azonban innen gyorsan visszahúzódott. Am az árterületen érdekes felfedezést tett két megfigyelő: Pontet Sándor mérnök, Osváth Károly gyógyszerész, akik a víztől felszabadult terület bejárása közben földgázömlést észleltek. A meglepő bő-

séggel kiömlő és erősen bugyborékoló gázt felfogták és az Osváth-gyógyszertár laboratóriumában megvizsgálva, azt földgáz és szén-savtartalmunak találták, mely a kiömlés színhelyén meggyújtva, erős lánggal égett.

Elvi jelentőségű határozat. N. rendőrfőkapitánya elsőfoku iparhatósági véghatározatával G. J. u-i lakost azzal a kérelmével, hogy N. városban felállítani szándékolt épületfa- és kőszéntelegre iparhatósági telepengedély adassék, elutasította. N. város tanácsa, mint másodfoku iparhatóság, véghatározatával az elsőfoku iparhatósági véghatározatot indokainál fogva továbbá azért is helybenhagyta, mert a felállítani célba vett telep N. város belterületén volna létesítendő. Ezt a másodfoku iparhatósági véghatározatot a G. J. részéről törvényes határidőben bejelentett felebbezés következtében a kereskedelmiügyi miniszter felülbírálat alá vette s ennek folytán a belügyminiszterrel egyetértőleg az épületfatelepre kért telepengedély megtagadására vonatkozó részét indokainál fogva helybenhagyta, a véghatározatnak azt a részét pedig, mely folyamodót kőszénteleg felállítására irányuló kérelmével elutasította, az elsőfoku véghatározatnak s az engedélyezési eljárás vonatkozó részével együtt megsemmisítette, mert „kőszénteleg” (kőszénlerakodóhely) létesítését sem az 1884. XVII. t.-c. 25. §-a, sem pedig az e szakasz alapján kiadott miniszteri rendeletek telepengedélyhez nem kötik. Minél fogva ilyen üzlettelepnek létesítése iparhatósági telepengedélyezési eljárás tárgyát nem képezheti, hanem a kőszénkereskedést kell az illetőnek az iparhatóságnál bejelentenie és ezen az alapon részére a szabályszerű díj lefizetése ellenében a fent idézett törvény értelmében az iparigazolvány erre nézve kiszolgáltatandó.

Pécs város kőbányája. A tetteyi kőbányát, amely Pécs város tulajdona, Szabényi Imre bírli. A bérlet ez év végén jár le és a városnak most az a terve, hogy a bányát gépezemre átalakítsa s házikézelésbe veszi. A mérnöki hivatal már el is készítette az erre vonatkozó terveket és költségvetést. A gépek beszerzésére 30.000 kor., a szükséges iparvagyány kiépítésére pedig 5000 korona van előirányozva. A mérnöki hivatal néhány nagyobb gyárat felszólított, hogy nyújtsanak be ajánlatokat a gépek szállítására. Mivel az ajánlatok beérkeznek, a tanács a közgyűlés elé fogja terjeszteni a javaslatot.

A gömői vasutak. A szénben, ércben gazdag Gömő megye gazdasági érvényesülésének hosszú ideig kerékkötője volt a kellő vasutak hiánya. Az utóbbi időkben javulás tapasztalható e téren. Az eger—putnoki vasút megépítését nyomon követte a poltár—rimaszombati vasút építése, amely most is folyamatban. Legújabb, a tervezés stádiumában már tuljutott vasutja a megyének a tornalja—ratkói h. ó. vasut. Ez a vasut a Turócpatak mentén főleg a rimamurányiak körzetébe eső vaséretelemek termékeit lesz hivatva a közeli vasművekhez szállítani.

Érc- és széntermelés. A besztorczebányai kereskedelmi és iparkamara most megjelent évi jelentésében adatokat közöl a körület bányászatának termelési viszonyairól. Kiténik ezekből, hogy arany és ezüst termeltetett a selmeczbányai m. kir. bányagazgatóság alá tartozó kincstári bányaműveknél és pedig: arany 139-08 kg, ezüst 3368 kg. 1911. évhez képest az aranytermelés 1568 kg-al növekedett, míg az ezüst termelés 86 kg-al apadt. *Olomfém*et termelt a selmeczbányai m. kir. bányahivatal a hozzátartozó bányaművekben összesen 2432 q-t, 304 q-val többet, mint az előző évben. *Rézfém*et termeltek a selmeczbányai m. kir. bányahivatalhoz tartozó bányaművek 252-19 q-t. Besztorczebánya sz. kir. város a homokhegyi bányában 3-46 q-t. Összesen 255-65 q-t, vagyis az össztermelés a múlt évhez képest 60-80 q-val növekedett. *Antimonfém*et (Antimon regulus) Odendall A. wieni cég a fejrőkői antimon kohójában 4338 q-t termelt, 1520 q-val többet, mint az előző évben. *Vasérc* termeléssel 1912. évben

egyedül Wiegner Gusztáv budapesti lakos és bányavállalkozó foglalkozott és termelt Nógrádmegyében Patakalja és Etrefalva községek határaitban fekvő bányaművekben összesen 3000 q t.

Az 1912. évben barnaszén termeltek a salgótarjáni kőszénbányarészvénytársulat nógrádmegyei bányaműveinél 11,459.849 q; az északmagyarországi egyesített kőszénbánya és iparvállalat részvénytársulat nógrádi bányaműveinél 3,773.616 q; a rímanurány-salgótarjáni vasműrészvénytársaság somoskőújfalui u. n. salgói bányaművében 1,261.610 q; az Unio es. kir. szab. vas- és ládoggyár társaság erdőbádonyi bányaművében 81.434 q; a kisebb vállalatok összesen termeltek 97.494 q.

Évi összes barnaszéntermelés 16,674.033 q, vagyis 856.257 q-val több, mint 1911. évben. Egy q barnaszén átlagos pénzértéke a termelés helyén volt 85 fillér.

A demokratizált művészet. A hírneves énekesekre alkalmazott azt a mondást, hogy „arany van a torkában” ugy kell értelmeznünk, hogy azt az „arany”-at nekünk kell odaraknunk, ha élvezni kívánjuk művészetüket. De hát hogyba ma valaki olyan eljárást találna fel, melylyel az aranyat összes kitűnő tulajdonságaival elő tudók *olcsó pénzen* állítani vajjon nem méltán kapkodná-e szét a világ az ily bámulatos terméket? És ez, igenis, sikerült! Ha nem is az aranykészítés terén, de a hangfalemezipar óriási fejlődése révén, immár lehetővé vált, hogy a világ összes — eddig csak aranyakkal megváltható — zenéi élvezetét az új találmány Sternberg-féle beszélgépe az eredeti előadással összevetéséig hasonlatos hűségben szerezhethetjük meg. Árjegyzékét (készet) ingyen küldi a es. és kir. udvari hangszergyár Budapest, VII. Rákóczi-ut 60. szám.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A karlsbadi bányászkongresszus. A nemzetközi bányászkongresszus a keddi tárgyaláson a munkaidő és a munkásvédelem kérdésével foglalkozott. Hosszabb vita után határozati javaslatot fogadtak el, amely azt kívánja, hogy a bányászok minden munkanap után 16 óras pihenőt kapjanak és hetenkint legfeljebb hatszor szálljanak munkába, vagyis hogy a 8 óras munkaidő mondassék ki, ellenben nedves és meleg munkahelyeken csak 6 órát dolgozzanak.

A kongresszus szerdai napján befejezték a bányászvédelemre vonatkozó vitát és határozati javaslatot fogadtak el, amely azt kívánja, hogy az egyes országok parlamentjei jobban gondoskodjanak a bányászok életéről és testi épségéről. Szóba került ezután a munkások kilakoltatásának ügye sztrájk idején. Erre vonatkozólag egyhangulag határozati javaslatot fogadtak el, amely törvényi intézkedést követel arra, hogy a munkaadók gazdasági viszályok idején ne lakoltathassák ki munkásaikat. Armswaid német delegátus azt ajánlja, hogy a munkabéreket törvényileg állapítsák meg angol mintára.

Égő kőnbányák. A szicíliai égő kőnbányákban még egyre folyva a mentési munkálatok Elio into be akarták tömni a bányák nyílásait, hogy a tüzet elfojtsák, ettől azonban elálltak, mert az eltömés az esetleg még életben levő munkások biztos halálát jelentette volna. A Lo Bue bányában, ahol a tűz kiütött, általában hétszáz bányász dolgozik. Ezeknek egy része éppen akkor készült leszállani a bányába, amikor az egyik oldaltárnából előtűdülő fojtó füst elárulta a veszedelmet. Nyomban vad futásban igyokoztak vissza az egyetlen felvonógéphez, amelynél rettenetes dulakodás keletkezett. Mindonki az első között akart lenni a felszállásnál s az erősebbek irgalom nélkül visszarángatták a gyöngébbeket. A fojtó füstben többen elájultak. Egy csoport bányász, akiket az égő tárna elzárt a foljárattól, egy régebbi, elhanyagolt tárnán a négy kilométer távolságra fekvő másik kőnbányába futott és így megmenekült a pusztulástól. Az

áldozatok száma ötven. A rettenetes pánik közepette is néhány bányász bámulatraméltó hősiességet tanúsított. Ismét és ismét behatoltak az égő tárnába, ahonnan égő ruhákkal tértek vissza, karjukon ajult vagy halott társaikat hozva. A borzasztó katasztrófa következtében elpusztult áldozatok hozzátartozói részére egész Olaszországban megindították a segélyakiót.

Lignitbánya berbeadása. A török földművelésügyi miniszter a Kréniz község közelében fekvő lignitbánya berbeadása végett nyilvános árbejártást hirdet. A koncesszió kiadása feltételei a központi bányagazgatóságnál Konstantinápolyban tudhatók meg. Az ajánlatok 1913 október 5-ig küldendők be.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Der ungarische Kohlenmarkt. Auf dem ungarischen Kohlenmarkt herrschte im vergangenen Halbjahre konstante und lebhaft Nachfrage. Die Werke waren trotz eifriger Bestrebungen nicht imstande, ihre Erzeugung in dem Masse zu erhöhen, um mit dem steigenden Bedarfe gleichen Schritt zu halten, was auch aus der Tatsache hervorgeht, dass das aus der Fremde importierte Kohlenquantum schon in den ersten fünf Monaten des Jahres die Einfuhr der gleichen Zeitperiode des Vorjahres um nahezu vier Millionen -Meterzentner überschritt. Aus dieser Erhöhung des Kohlenimports sowie aus der Tatsache, dass die ungarischen Kohlenwerke ihre vermehrte Erzeugung voll placierten, kann geschlossen werden, dass die allgemeine Depression bisher den Kohlenkonsum Ungarns nicht berührt hat. Einzelne schwächer beschäftigte Produktionszweige, wie die in Stagnation verfallene Bauindustrie, haben heuer weniger Kohle bezogen, auch der Konsum der Eisenwerke hat abgenommen. Aus dem Gesichtspunkte des Kohlenverbrauches hat jedoch diese Industrie in Ungarn nicht jene Bedeutung, wie in den westlichen Staaten Europas, so dass dieser Ausfall durch den stetig steigenden Kohlenkonsum der ungarischen Staatsbahnen vielfach wettgemacht wurde. Der Frachtenverkehr der ungarischen Staatsbahne ist in diesem Jahre um zirka 10 Prozent gestiegen und sie haben daher, besonders in den ersten Monaten des Jahres, die ihnen in den Verträgen mit den Kohlengesellschaften zugesicherten Maximalquantitäten in Anspruch genommen. Der steigende Konsum und die anhaltende Nachfrage haben bewirkt, dass für Industriekohlen — bei Abschlüssen, die auf längere Zeitdauer lauten — höhere Preise bewilligt werden. Durch die befriedigenden Ernteaussichten gewann auch das Geschäft in den größeren Kohlenarten, die landwirtschaftlichen Zwecken diene, an Lebhaftigkeit. Die in Ungarn Jahr um Jahr wiederkehrende Erscheinung, dass ein Teil der Kohlenarbeiter die Gruben zeitweise verlässt, um während der Saison den Boden zu bearbeiten und in der Landwirtschaft Beschäftigung zu finden, ist auch heuer eingetreten, wenn auch in geringerem Masse als in früheren Jahren, da es den Werken durch Bewilligung von besonderen Prämien, die ihnen bedeutende Geldopfer auferlegten, gelang, einen Teil dieser Arbeiter länger als sonst bei der Grubenarbeit zurückzubehalten. In manchen Werken bewirkt der Abgang dieser zur landwirtschaftlichen Arbeit abziehenden Grubenarbeiter einen periodischen Rückgang der Erzeugung von nahezu 30 Prozent. Die grösseren Unternehmungen haben sich indes zur kostspieligen Mass-